Algemene Beschouwingen bij Begroting 2024 (incl. Investeringen, Toekomstvisie Caribabad)

Voorzitter,

Het moet mij van het hart dat de PvdA het betreurt dat de discussie over de Begroting 2024 waarschijnlijk beperkt blijft tot een discussie over het al of niet schrappen van voorgenomen investeringen en de financiering van het Caribabad.
Maar dat is nu eenmaal de situatie dus daar zullen we ons zo goed mogelijk aan houden.

In de inleiding van de Begroting 2024 geeft u terecht aan dat het vanaf 2026 onmogelijk is om tot een sluitende begroting te komen. En daarin staat Gorinchem niet alleen.
Niet voor niets heeft onze partijgenoot Henk Nijboer in een van zijn laatste debatten in de Tweede Kamer de aandacht gevestigd op het probleem. Hij schetste het beeld van een “Ravijnjaar” waarin gemeenten en provincies ‘financieel in de touwen hangen, waar voorzieningen als bibliotheken, sport, cultuur en openbaar vervoer onder druk staan.’ Nijboer vroeg het kabinet om ten minste te beginnen met het voorbereiden van voorstellen om het ravijn te dichten. Ondanks dat minister De Jonge de minister de motie ontraadde, haalde die toch een meerderheid.
Nu dus maar afwachten of en zo ja hoe deze motie wordt opgepakt door het demissionaire of door het nieuwe kabinet en of dat een oplossing biedt.

Alvorens onze mening te geven over het al of niet schrappen van investeringen en de dekking van de kosten voor het Caribabad loop ik tóch eerst nog even door de Begroting heen.

De Toeristenbelasting is nu zo’n voorbeeld waar wij ons afvragen of we niet veel of te veel werk neerleggen bij onze middenstand: het kost tijd (en dus geld) om het bij te houden en te registreren, geld innen en weer afdragen aan de gemeente en ook hier intern ambtelijke tijd. Weegt dat wel op tegen de baten?

Een onderzoek naar de mogelijkheden om een jongerenraad in te stellen vinden wij prima, maar jongerenorganisaties zoals het Nederlands Jeugd Instituut staan kritisch tegenover het inrichten van een jongerenparlement cq jongerenraad, omdat jongeren op die manier te weinig kunnen meepraten. Zij geven op hun website de voorkeur aan andere vormen van structurele jongeren-inspraak waarbij jongeren uit alle lagen van de bevolking, leeftijd en opleiding vertegenwoordigd zijn. Moeten wij nu juist als politiek niet veel meer naar buiten treden in plaats van de verwachting dat we iedereen naar binnen kunnen halen?

Wij blijven overigens zorgen houden over de Jeugdzorg, ondanks de positieve geluiden vanuit uw college dat met de aanpak “Jeugdhulp naar Voren” goede zorg zo snel mogelijk en zo dichtbij mogelijk beschikbaar is en dat daarmee de beoogde besparingen worden behaald.
Bij afgelopen PPN waren we al bang voor eventuele tekorten in het sociale domein en we wilden daarom niet zomaar een bedrag van 4.1 miljoen afromen naar de algemene reserve. Wij blijven dan ook zeer kritisch op het “plunderen” van de reserve Sociaal Domein!

Positief zijn wij over voornemens als Vervoer op afroep, zoals de Wijkhopper en een pilot met kleine elektrische vrachtwagens voor bevoorraden van winkels in de binnenstad. Deze sluiten naadloos aan bij suggesties die wij in eerdere beschouwingen hebben gedaan.

Verder zijn we blij met het feit dat nu eindelijk na jaren studeren en rapporteren prioriteit wordt gegeven aan de uitvoering van de top 10 (mag ook 11 of 12) van fietsknelpunten en van de grootste knelpunten voor voetgangers en fietsers in de binnenstad. Daarnaast wachten we het uitvoeringsprogramma 2024-2027 van de Mobiliteitsvisie af.

In het hoofdstuk Sport, cultuur en recreatie zetten wij vraagtekens bij een kerkenvisie: in het kader van scheiding van kerk en staat is dit geen gemeentelijke taak of ziet u dat anders? Wat ons betreft bezien we dit uitsluitend vanuit het oogpunt van monumentaal erfgoed!

Dat het cultuurbeleid wordt geactualiseerd en dat daarin meer aandacht komt voor de kunst in de openbare ruimte stemt ons positief. Daarbij past ook een structureel hoger budget. En uiteindelijk zijn we zeer benieuwd naar de verdere uitwerking van de multifunctionele voorziening met een groot podium en middelgrote zaal in de binnenstad: De Nieuwe Doelen.

Bij het invoeren van een minimapas roepen wij op zo snel mogelijk de naam “Gorcumpas” te hanteren: deze pas biedt straks voor iedere inwoner interessante mogelijkheden om deel te nemen aan culturele en andere (sport- en welzijn)-activiteiten en moet niet “stigmatiseren”.

Rondom duurzaamheid valt nog veel te bereiken: energiebesparing en isolatie van woningen vraagt om wijkgerichte individuele benadering van inwoners (wordt dat inmiddels weer opgepakt in aanloop naar de winter?) maar wij vragen ook aandacht voor energiearmoede!

Aandacht voor bestaanszekerheid, een thema dat door diverse (alle?) partijen is overgenomen. Inwoners met een laag inkomen (tot 130% bijstandsnorm?) moeten opnieuw een aanvraag indienen voor de energietoeslag. Dat zien wij als onnodig drempelverhogend daarom dringen wij erop aan om de mensen die bekend zijn van vorige aanvragen actief te benaderen. Voor mensen die niet eerder een aanvraag hebben ingediend zien wij graag een meer opvallende oproep via de gemeentepagina en -website en brede communicatie via de social media. Graag uw reactie!

In aansluiting op de Regionale Energiestrategie, waarin warmtenet en windenergie de grote “winners” zijn, dienen wij een motie in om ook ruimte te bieden voor zon op land: er is al geruime tijd een initiatief dat wordt gehinderd door het ontbreken van een toetsingskader.

Dan komen we uiteindelijk bij het hoofdstuk “Investeringen en dekkingsmiddelen” waar uw college aangeeft vast te houden aan het afgesproken investeringsplafond en terecht: want dat was een raadsbesluit waar u zich aan moet houden. Maar de raad kan dat ook wijzigen!

Uw voorstel om een aantal investeringen te schrappen om daarmee investeringsruimte te creëren voor het Caribabad leverde al een hoop discussie op, maar de raad werkte mee. De fracties brachten in een sessie op 24 oktober suggesties in; suggesties die elkaar konden versterken of die tot alternatieve opties leidden. In uw raadsvoorstel komen die niet terug.

U geeft aan dat voor Gorinchem Noord andere mobiliteitsopties kunnen worden onderzocht dan een treinstation en schrapt daarom direct het hele investeringsbudget. Daarmee sluit u alle opties uit om Station Gorinchem Noord via cofinanciering of andere bijdragen te kunnen realiseren.
Een opvallende stap nadat Gorinchem altijd de aanjager was om extra stations te realiseren: zijn al die argumenten voor Station Gorinchem Noord nu van de baan?

Het schrappen van de Herinrichting Banneweg (fase 2 zuid) lijkt op het amendement dat wij bij de behandeling van dit onderwerp hebben ingediend en dat door u werd afgeraden. Wij lieten in elk geval nog de optie open om hierover later nog een besluit te nemen.

Ook schrapt u een aanvullend investeringsbudget van €600.000,- voor inpassing van Kweeklust om deze parkeergarage vervolgens zo zuinig mogelijk te kunnen uitbreiden: een schandvlek in de binnenstad! Daarom dienen wij een amendement in (of eigenlijk twee die met elkaar samenhangen).

Wij stellen voor om een investeringsbudget van €2,4 miljoen beschikbaar te houden als intentie om later (bij de PPN2025-2028) alsnog een besluit te nemen over de door u geschrapte investeringen Station Gorinchem Noord en/of de Herinrichting Banneweg fase 2 zuid (of andere investeringen) en wij stellen voor om de kwalitatieve inpassing van Kweeklust niet te schrappen.

Tegelijk stellen wij voor om het verschil van €3miljoen investeringsbudget voor het Caribabad te vinden via een eenmalige overschrijding van het investeringsplafond en daarmee het schuldenplafond te verhogen. Dat heeft slechts een gering beperkend effect ca €2 ton) op de investeringsruimte voor komende jaren en dat is een kleine prijs voor deze verschuiving.

Voorzitter, hiermee rond ik onze eerste termijn af.